

**ЎЗБЕКИСТОНДА ТРАНСПОРТ ТИЗИМИНИ
ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ**

Ахматохунов Бахтиёр Мақсудович

Андижон давлат техника институти

Фозилов Васлиддин Эргашбой ўгли

Тошкент шаҳридаги ИНХА университети 3-босқич талабаси

**АКТУАЛЬНОСТЬ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ТРАНСПОРТНОЙ
СИСТЕМЫ В УЗБЕКИСТАНЕ**

Ахматохунов Бахтияр Мақсудович

Андижанский государственный технический институт

Фозилов Васлиддин Эргашбой угли .

Студент 3- курса Университета ИНХА в Ташкенте

***THE RELEVANCE OF IMPROVING THE TRANSPORT SYSTEM IN
UZBEKISTAN***

Akhmatokhunov Bakhtiyar Maksudovich

Andijan State Technical Institute

Fozilov Vasliddin Ergashboy ugli

3rd year student at INHA University in Tashkent

Аннотация: О'zbekistonda transport va transport kommunikatsiyalari sohasini rivojlantirish, tashishlarning yuqori darajadagi xavfsizligini ta'minlash, transport sohasidagi boshqaruv tizimini takomillashtirish, soha uchun malakali mutaxassislarni tayyorlash eng dolzarb muammalardan biridir.

Калит со'злар: transport, aholi xavfsizligi, intellektual transport tizimi.

Аннотация: Развитие транспорта и транспортных коммуникаций в Узбекистане, обеспечение высокого уровня безопасности перевозок,

совершенствование системы управления в транспортной сфере, подготовка квалифицированных специалистов для отрасли является одной из наиболее актуальных задач.

Ключевые слова: *транспорт, общественная безопасность, интеллектуальная транспортная система.*

Abstract: *The development of transport and transport communications in Uzbekistan, ensuring a high level of transportation safety, improving the management system in the transport sector, training qualified specialists for the industry is one of the most pressing tasks.*

Key words: *transport, public safety, intelligent transport system.*

So‘nggi yillarda mamlakatimizda transport va transport kommunikatsiyalari sohasini rivojlantirish, tashishlarning yuqori darajadagi xavfsizligini ta‘minlash, transport sohasidagi boshqaruv tizimini takomillashtirish, soha uchun malakali mutaxassislarni tayyorlashga yo‘naltirilgan keng ko‘lamli chora-tadbirlar amalga oshirildi.

Transport sohasidagi davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish, respublikaning investitsiyaviy jozibadorligi va eksport salohiyatini oshirish, transport kommunikatsiyalarini strategik rivojlantirish va barqaror faoliyat ko‘rsatishini ta‘minlash maqsadida, shuningdek, 2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar strategiyasida belgilangan vazifalarga muvofiq: Prezident farmoniga asosan, O‘zbekiston avtomobil transporti agentligi negizida O‘zbekiston Respublikasi Transport vazirligi tashkil etildi.

O‘zbekistondagi transport tizimining eng muhim vazifalaridan biri bu iqtisodiyot va aholining xavfsiz va samarali transport xizmatlariga bo‘lgan ehtiyojlarini qondirish sifatini oshirish orqali mamlakat transport-yo‘l kompleksi faoliyatining maksimal samaradorligini ta‘minlashdir.

Aholining zarur harakatchanligini ta'minlash vazifasini amalga oshirish bir-birini to'ldiradigan ikkita faoliyat yo'nalishini hisobga olish mumkin: yangi yo'l uchastkalarini qurish va zamonaviy axborot, telekommunikatsiya va telematik texnologiyalardan foydalangan holda transport tizimini tashkiliy boshqarish texnologiyalarini joriy etish.

Cheklangan texnologik muammolarni hal qiluvchi transportda turli xil axborot tizimlarini qurish bo'yicha mamlakatimizda to'plangan tajribani hisobga olgan holda, bugungi kunda davlat nazorati, texnik va ijtimoiy sohani rivojlantirish qoidalarini belgilovchi yagona davlat strategiyasini shakllantirish zarurati paydo bo'ldi.

Mavjud va rivojlanayotgan mahalliy yoki texnologik jihatdan cheklangan idoraviy tizimlar transport kompleksi segmentlari faoliyatini axborot bilan ta'minlash va nazorat qilish, bir qator hollarda, vazifalarning tor ro'yxatini samarali hal qilishni ta'minlaydi. Shu bilan birga, shunga o'xshash tizimlarni ishlab chiqish uchun yagona davlat standartlarining yo'qligi boshqaruv tamoyillari yangi sifat darajasiga - bashoratli boshqaruvga, ya'ni yagona boshqaruv platformasini yaratish uchun ularni birlashtirish imkoniyatini cheklaydi. transport kompleksining barcha ko'rsatkichlari bo'yicha vaziyatni oldindan ko'rishni boshqarish.

Harakatni boshqarish, yo'l harakati xavfsizligi, shuningdek, yo'l harakati qatnashchilari va transport jarayonining potentsial sub'yektlari uchun axborot xizmatlarini ko'rsatish quyi tizimlarini yagona texnik va texnologik kompleksga birlashtirgan bunday agregat tizim bugungi kunda "Intellektual transport tizimi", (ITT) deb nomlanadi.

ITTning operatsion vazifasi real vaqt rejimida adaptiv tamoyillar bo'yicha barcha transport ob'ektlarining avtomatlashtirilgan va avtomatik o'zaro ta'sirini amalga oshirish va qo'llab-quvvatlashdan iborat.

Avtomobil transporti sohasini yosh mutaxassislar bilan ta'minlash maqsadida O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tarkibidagi 3 ta (Nukus avtomobil yo'l xo'jaligi va xizmat ko'rsatish kasb-hunar kolleji, Andijon

transport va xizmatlar ko'rsatish kasb-hunar kolleji hamda Samarqand avtomobil va yo'llar kasb-hunar kolleji) "O'zavtotrans" agentligi tarkibiga o'tkazilmoqda.

«O'zavtotrans» agentligi qoshida avtomobilda yo'lovchilar yoki yuklar tashish, transport-logistika faoliyatini amalga oshiruvchi mustaqil ixtisoslashgan, yuridik shaxs huquqlari bilan unitar korxonalar tashkil etiladi.

Avtotransport vositalarining og'irlik va gabarit ko'rsatkichlari nazoratini joriy etish bo'yicha statsionar va ko'chma maskanlarni amalda joriy etish chora-tadbirlari rejalashtirilmoqda.

Mazkur qarorning ijrosini ta'minlash O'zbekiston Respublikasida avtomobil transportini tashkil etish tizimini takomillashtirish, davlat boshqaruvi va tartibga solish funktsiyalarini aniq belgilab olish, tashkiliy va institutsional o'zgartirishlar, xizmat ko'rsatish bozori hamda avtomobil tashishlari xavfsizligini shakllantirish va rivojlantirish masalalarini hal etishda maxsus vakolatli davlat organi hisoblangan O'zbekiston avtomobil transporti agentligi faoliyati samaradorligini oshirishga imkon yaratadi.

Adabiyotlar

1. Intelligent Transportation Systems, Stephen Ezell, I T I F, The Information Technology & Innovation Foundation, 2010.
2. С.В. Жанказиев. Интеллектуальные транспортные системы. Учебное пособие. Москва, МАДИ, 2016. - 122 стр.
3. П.Пржибыл, М.Свитек. Телематика на транспорте. Прага-Москва, 2004.
А.Б.Николаев, С.В.Алексахин, И.А.Кузнецов, В.Ю.Строганов. Автоматизированные системы обработки информации и управления на автомобильном транспорте. Учебник. М.: Академия, 2003. - 224 стр.